

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№4(3)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 568 sahifa,
16-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Raqamli savodxonlikni rivojlantirishda sun'iy intellekt vositalarining pedagogik va metodologik imkoniyatlari.....	10
Shermanova Feruza Djumaboyevna	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarining o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosarlarining boshqaruv madaniyati	15
Xurramov Anvar Vafqulovich	
5–7 yoshli bolalar jismoniy rivojlanishida futbol o'yin elementlarining pedagogik ahamiyati	19
Olim Ziyoyev Toshpulatovich	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijtimoiy kompetensiyalarini shakllantirish usullari.....	23
Ashirov Abdirashid Ravshanovich, G'ulomova Durdona Shovkat qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish metodikasi	26
Ashirov Abdirashid Ravshanovich, Olimjonova Humora	
Algebra va funksiya: SAT matematikasining asosi	30
Abdullayev G'ayratjon Mutalipovich	
Psixologik savodxonlikning psixologik xizmat samaradorligini ta'minlashdagi nazariy va amaliy asoslari ...	34
Fayzullayev Mirzaodil Mirzamurodovich	
Zamonaviy ta'lim jarayonida talabalarda pedagogik odobni rivojlantirish muammosi	40
Fayzullayeva Feruza Aktamjon qizi	
Yosh oilalarning mustahkamligiga zamonaviy axborot vositalaridan foydalanishning ta'siri	44
Kushakova Nargiza Islambaevna	
Strategic Educational Management: Methods for Improving Teaching and Learning Outcomes	47
Majitova Munisa Oybek qizi	
Talabalarda ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	51
Normurodova Qunduz Tursun qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish mexanizmlarini takomillashtirish	54
Nurmaxmatov Lutfulla Abduxomid o'g'li	
Savod o'rgatish davrida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish metodikasi	58
Po'latova Sitara Olimjonovna	
Yosh sportchilarni tarbiyalash va huquqiy himoya qilishning pedagogik mexanizmlari	62
Rahmonov Amirshoh Abdumuxtorovich	
Bo'lajak kimyo o'qituvchisining metodik tayyorgarligini takomillashtirish.....	66
Shomurotova Sh. X.	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida lingvistik kompetensiyani rivojlantirishning metodika asoslari	70
Shukurova Zarina Mirobid qizi, Mambetova Lobar Mirzavali qizi	
Boshlang'ich sinf o'qituvchisining innovatsion kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik asoslari	73
Zaripova Mushtariybonu Otabek qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarning ijtimoiy-emotsional kompetentligini rivojlantirishda art-pedagogik texnologiyalar .	77
Suvanov Kamola Raimqul qizi	
O'quvchilarning mustaqil fikrlash samaradorligini oshirishda muammoli ta'lim texnologiyasining o'rni.....	81
Zikriyoyeva Feruza Sadullo qizi	
Обучение основам ультразвуковой диагностики с использованием метода “Каждый учит каждого” ...	85
Набиев Абдулло Абдувохидович	
To'lepbergen Qayipbergenov asarlarida komil insonni tarbiyalash masalalari	88
Xabibnazarova Saiyra Baxitbayevna	
Alisher Navoiyning “Hayrat ul-abror” asari orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarida ma'naviy fazilatlarni shakllantirish	91
Karamatova Dilfuza Sadinovna, Mahmudova Niginabonu Mizrof qizi	
Ekologik muammoli vaziyatlar orqali kimyo fanida kreativ tafakkurni rivojlantirish metodikasi.....	96
Ibodullayeva M. I., Dinnazarova F. S.	

Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida masofaviy ta'limni tashkil etish metodikasi	101
<i>Saydullayev Zafar Erkinovich</i>	
Talabalarni milliy hunarmandchilik vositasida samogen tarbiyalashda tarixiylik tamoyili.....	104
<i>Allanov Shuxrat Qilichovich</i>	
“Harry Potter” asarining o‘zbekcha tarjimasida stilistik vositalarni qayta yaratish masalalari.....	108
<i>Fayziyev Baxodir Baxshilloevich</i>	
Maktabgacha ta’limda bolalar nutqini o‘stirishning integratsiyalashgan texnologiyalaridan foydalanish.....	112
<i>Imamova Nilufar Zabiyxulla qizi, Nurmatova Gulchexra Baxadirovna</i>	
Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida lingvistik kompetensiyani rivojlantirishning metodik asoslari	116
<i>Shukurova Zarina Mirobid qizi, Mambetova Lobar Mirzavali qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash	119
<i>Eshonqulova Ma’suda Habibovna</i>	
Yosh oilalarda nikoh barqarorligini ta’minlovchi psixologik omillar	123
<i>Islomova Ozoda Isomiddin qizi</i>	
Aqliy rivojlanishida orqada qolgan bolalarni inklyuziv ta’limda o‘qitish metodologiyasi	127
<i>Abdullayeva Maftuna</i>	
Maktabgacha ta’lim tashkilotida xavfsiz psixologik muhit yaratishning pedagogik ahamiyati	131
<i>Turayeva Gulchexra Urayimovna, Ziyaeva Umida Xolmat qizi</i>	
STEAM asosida kollaborativ ta’lim muhitida metakompetensiyalarni rivojlantirish.....	135
<i>Axmadova Malika</i>	
Yosh sportchilarni sportga yo’naltirish va sportchilarni tanlash muammolari (futbol sport turi misolida)	139
<i>Xotamov Jaloliddin Xusnitdin o‘g‘li</i>	
Biologiyada amaliy tajribalar o‘tkazishning zamonaviy virtual yechimlari.....	143
<i>Mirzayeva Nodira Abduxamidovna</i>	
Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida ekologik madaniyatni shakllantirishning ahamiyati.....	146
<i>D. P. Xodiyeva, M. Sh. To‘rayeva</i>	
Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida kreativlikni shakllantirish metodikasi (texnologiya darslari misolida)	150
<i>Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi, Jurayeva Ozoda Ortiq qizi</i>	
Boshlang‘ich sinflarda matematika fanini o‘rgatishda raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish.....	154
<i>G‘. Yu. Eshmirzayev</i>	
O‘quvchilarning ilmiy tafakkurini rivojlantirishda kimyo ta’limining o‘rni va o‘ziga xos jihatlari.....	157
<i>Kamolova Nargiza Ibragimovna</i>	
Bilingvizm (ikki tillilik) sharoitida o‘quvchilarning nutq madaniyatini rivojlantirishning pedagogik asoslari	161
<i>Mapruza Embergenova</i>	
Zamonaviy jamiyatda gender sotsializatsiyasi va psixologik jins xususiyatlari: maskulinlik, femininlik va androginlikning empirik tahlili	167
<i>Nasrullayeva Asolat Abdumalik qizi</i>	
Bo‘lajak muhandislarda chiziqli tenglamalar sistemalari va ularning amaliy tatbiqlarini o‘qitish haqida	171
<i>Qushmurotov Umurbek Ibadillayevich</i>	
Bo‘lajak tibbiyot xodimlarining xorijiy til kompetensiyasini rivojlantirish bo‘yicha tajriba-sinov ishlari natijalari	177
<i>Raximova Nigora Atakulovna</i>	
Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining ko‘p ma’noli so‘zlar ustida ishlash orqali nutqiy qobiliyatini rivojlantirish .	180
<i>Xo‘jayeva Durdonaxon Maqsud qizi, Rustamova Zulfiya Xolmirzayevna</i>	
Pul qadriyatining o‘smirlik davrida shakllanishiga ta’sir etuvchi milliy, ijtimoiy va psixologik omillar: iqtisodiy ijtimoiylashuvning psixodinamik yondashuvda tahlili.....	184
<i>Xolmurotova Mahbuba Maxmudovna</i>	
O‘smirlarda koping xulq-atvor shakllanishida ota-ona va farzand o‘rtasidagi munosabatlarining psixologik xususiyatlari	189
<i>Yarmatova Sanobar Jo‘rayevna</i>	
Raqamli ta’lim muhitida talabalarning matematik kompetensiyalarini rivojlantirishda interfaol metodlar	193
<i>Norquvatova Diyora Davron qizi</i>	
Teatr texnologiyalarini maktabgacha ta’limga integratsiya qilishning pedagogik shartlari.....	197
<i>Abdullayeva Aziza Abdurazzoq qizi, Salimova Dilmira Farxodovna</i>	

Системно-функциональное моделирование и эмпирический анализ нравственно-волевой детерминации в профессиональной деятельности военнослужащих	201
Зохиоров Нодирбек Улугбекович	
Kimyo fanini o'qitishda muommali ta'lim metodining o'rni va amaliy ahamiyati	205
Kultayev Kuzibay Kazakbayevich	
Rolli o'yinlar asosida maktabgacha yoshdagi bolalarni erta kasbga yo'naltirishning pedagogik shart-sharoitlari	209
Niginabonu Fayzullayeva	
Boshlang'ich sinflarda PIRLS va TIMSS talablariga mos ta'lim texnologiyalarini qo'llashning didaktik asoslari	214
Qurbonova Maxtuma Fazliddinovna, Mamedova Maxfuza Erkinovna, Omonova Gulandom Davlatovna	
Raqamli texnologiyalar vositasida virtual laboratoriyalarni o'qitish	219
Tilovova Turdixol Baratovna	
Hosila va uning tadbirlarini o'rgatishda zamonaviy yondashuvlar	222
Absamatov Zuxriddin Axmad o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining diskursiv kompetensiyasini shakllantirish texnologiyalarini amaliyotda qo'llash usullari	228
Dauletnazarova Ainura Kayirbaevna	
O'quvchilar o'rtasida bullingni oldini olish va pedagogik-psixologik omillarni bartaraf etish yo'llari	233
U. A. Alibayeva	
Yosh avlodning milliy tarbiyasini shakllantirishda xalq pedagogikasining pedagogik-psixologik mexanizmlari	236
O. K. Kadambayeva	
Bo'lajak logopedlar rinolaliyani og'ir nutq nuqsoni sifatida o'rganishda qo'llaniladigan topshiriqlarning ahamiyati	240
Achilova Sevara Djasirkulovna	
Tarjima mashqlari orqali nemis tili (DaF) darsida kommunikativ kompetensiyani shakllantirish	243
Musayeva Guzal Ne'matillayevna	
O'tkir Rahmat she'rlari lingvopoetikasi	247
Xoldarova Gulchehra Tajibayevna	
Проблемы и тенденции развития грамматики русского языка	250
Юлдашев Баходир Бекмуратович	
O'smir taekvondochilarning qo'l-oyoq kuchining an'anaviy mashg'ulotlar davomida o'sish sur'ati	253
A. X. Norov	
Инновационные педагогические технологии в преподавании русского языка и проблемы повышения качества подготовки кадров	259
Адилова Солияхон	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining qobiliyatlari va imkoniyatlarini rivojlantirish	263
Muminjonova Muhayyo G'ulomovna	
Nutqning ijtimoiy-psixologik va lingvistik xususiyatlari	268
Sh. I. Nurmatova, G. B. Xujamova	
Boshlang'ich sinflarda kreativ ta'lim muhitini shakllantirish va o'quv materiallarining ahamiyati	271
Abdullayeva Uljalg'as Tulegen qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida shaxsiy pedagogik kompetensiyani aniqlash metodologiyasi	274
D. O'. Yo'ldosheva, J. A. Jovlijev	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarga badiiy adabiyot vositasida ijtimoiy xulq madaniyati bilan tanishtirishning ahamiyati	278
Daminova Shoxista Farxodovna	
Using the Method of Mnemonics in Teaching English Idioms: Enhancing Retention and Comprehension in EFL Learners	281
Dusmamadova Gulsum Shukhratovna	
Sun'iy intellekt asosida shaxsiylashtirilgan matematika ta'limining o'quvchilar natijalariga ta'siri	284
Jurayeva Gulshanoy Turdiyevna	
Talabalarda sanogen tafakkurni rivojlantirishda axborot oqimlarining ijobiy ta'sirlari	288
Karimova Umida Alijon qizi	

Viruslar replikasiyasining molekulyar asoslari va uni o'qitishda "Case-study" metodining samaradorligi.....	293
<i>O' E. Xo'janazarov, B. B. Ishmo'minov, M. Fayzieva, M. Xayitmuratova</i>	
Psixodiagnostik metodikalar asosida talabalarning xarakter aksentuatsiyasining gender farqlarini o'rganish.....	298
<i>Sh. Allanazarova, R. Janabaeva</i>	
"Muhofazaga olingan hududlar" modulidan talabalarning bilimni nazorat qilishga mo'ljallangan nostandart testlardan foydalanish metodikasi	301
<i>Saidmuratov Shoxid Xusanovich, Ishmo'minov Bobur Botir o'g'li, Abdvohidova Madina Ilhomjon qizi, Matkomilova Feruza Xasan qizi</i>	
Ergonomik yondashuv asosida registrator ofisi ish jarayonlarini modellashtirish va takomillashtirish	307
<i>To'xtamurodov Azizbek Azimjon o'g'li</i>	
Sport turlarini tasniflash va sport mashg'ulotlarini kompleks monitoring qilishning ilmiy-metodologik asoslari	311
<i>Ilhomjon Axmedovich Tursunaliyev</i>	
Понятие академической грамотности в современной педагогике и лингводидактике	315
<i>Худжамова Хуснора Диёр кизи</i>	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning intellektual qobiliyatini shakllantirish ijtimoiy muammo sifatida.....	318
<i>Altibayeva Gulbaxor Majitovna</i>	
Ethnolinguistic Aspects of Ecological Ethics: Conceptualizing "Nature" in English and Uzbek Phraseological Systems.....	325
<i>Zubaydullayeva Zarina</i>	
Matematik mantiq asosida oliy ta'lim talabarlari uchun mantiqiy tafakkurni rivojlantirishning bosqichli-integrativ metodikasini takomillashtirish	329
<i>Zaxiriddinova Shahlo Zahiriddin qizi</i>	
Parataekvondochilar-ning musobaqa oldi tayyorgarligi: ilmiy-asoslangan yondashuv va samaradorlik tahlili.....	334
<i>Abdulfattoyev Abrorjon Abduraxmon o'g'li</i>	
Developing Functional Literacy Through Combined Interactive Strategies in Secondary School.....	337
<i>Matkarimova Nurjamal Sultamurat qizi</i>	
Bolaning ijtimoiylashuvida ertaklarning tutgan o'rni va ahamiyati.....	343
<i>Ergasheva Mastura Isaqul qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim tizimida ekologik tarbiyani amalga oshirishning pedagogik shart-sharoitlari.....	347
<i>Abdimo'minova Muhayyo Samadullayevna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash.....	352
<i>Anorjonova Komila Xayyom qizi</i>	
Dual ta'lim tizimida Germaniya tajribasi.....	356
<i>Davlatov Keldiyor Davlatovich</i>	
Talabalarning mustaqil ta'limni nazariy asoslari, tasniflari va o'qitish metodlari.....	359
<i>Jumayev Ruzokul Xoliqulovich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida zamonaviy pedagogik boshqaruv tizimi.....	364
<i>Jurayeva Shalola Dehqonboyevna</i>	
O'zbekiston sharoitida gospital pedagogikaning rivojida o'zbek va rus tillarining o'rni va ahamiyati	369
<i>Munira Khodjakhanova</i>	
Zamonaviy ilg'or xorijiy tajribalar asosida hasharotlar mavzusini o'qitishda kreativ usullarni qo'llashning immersiv imkoniyatlari	372
<i>Raxmatova Salima Togaymuradovna</i>	
O'zbekiston janubiy hududlarida brokkoli yetishtirishda agrotexnik tadbirlarni optimallashtirish metodikasi.	377
<i>Salomov Boxodir Salomovich</i>	
O'quvchi yoshlarda iqtisodiy bilim va ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	382
<i>Shoimova Gulxayo Sherzod qizi</i>	
Matematika va musiqa uyg'unligi orqali o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish.....	387
<i>Umarova Munojatxon Xolmumamedovna</i>	
Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fani o'qituvchilarini tayyorlashning nazariyasi va metodikasi... ..	391
<i>Uzoqov Akram Avazovich</i>	

Noqonuniy xatti-harakatlarning kelib chiqishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy-psixologik va pedagogik omillar.....	394
<i>Xoliqov Allamurod Abdijabbor o'g'li</i>	
Training Future Speech Therapists to Address Sensory Discrimination Disorders in Preschool Children....	399
<i>Xudayarova Dilnoza Mirvali kizi</i>	
6-sinf adabiyot fanidan Abay va Avaz O'tar ijodini o'rganish darslarida o'quvchilarning adabiy-nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirish	402
<i>Yuldasheva Noila Ravshan qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning o'quv-bilish faoliyatini loyihalash kompetentligini rivojlantirish muammosi: nazariy tahlil va yondashuvlar	406
<i>Ziyodova Zarina Qodir qizi</i>	
Ingliz tilini bilish darajasi va kasbiy kompetensiya o'rtasidagi bog'liqlik.....	411
<i>Xamdamova Shaxnoza Yusupaliyevna</i>	
Algorithmic Accountability and Digital Sovereignty: Implementation Pathways for AI Legal Frameworks in Developing Nations.....	414
<i>Rahimova Nargiza Khamidullaevna, Ahmadjonov Shohruhbek Rustamjon o'g'li</i>	
Ta'lim – barqaror kelajakni shakllantirishning asosiy drayveri	420
<i>A. X. Aripova</i>	
Nutqning jo'yallik kommunikativ sifati va ahamiyati yuzasidan ayrim qaydlar	425
<i>Xaydarova Muborak</i>	
Raqamli boshqaruv muhitida maktab ta'limini tashkil etish	429
<i>Abdullayev Sherzodbek</i>	
Insonning psixologik holatini ifodalovchi frazeologik birliklarning ingliz va o'zbek tillaridagi lingvistik xususiyatlari.....	434
<i>Abdusattorova Dinara Abduvahob qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ta'limda loyihaviy tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllantirish	437
<i>Azimov Yunus Yusupovich, Ruziyeva Zulayxo Samatovna</i>	
Ilk o'spirinlik davrida kreativlik pedagogik muammo sifatida	440
<i>B. X. Xushboqov</i>	
Badiiy asarlarda o'smirlar nutqining psixolingvistik xususiyatlari.....	444
<i>Murodova Mexrinov Yaxyojon qizi</i>	
Pedagogik yo'nalishdagi oliy ta'lim muassasalari talabalarida akademik madaniyatni shakllantirishning mazmuni	447
<i>Nuriddinov Qandil Jaloliddinovich</i>	
Odami anatomiyasi va fiziologiyasi kursini o'qitishda raqamli ta'lim platformalari talabalar kognitiv faolligini oshirishdagi determinant	451
<i>Uchqurova Zarina Shavkatovna</i>	
Optimization of Personalized Digital Learning Trajectories of Students in Higher Education Based on Artificial Intelligence and Cluster Approach	455
<i>Taylakova Guli Bekmuratovna</i>	
Fiscal and Customs Mechanisms for Harmonizing State and Investor Interests in Oil and Gas Projects.....	460
<i>Ergashev Muhubbek Aslamovich</i>	
Boshlang'ich ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanish	465
<i>Atayeva Baxrinisa Abduvaxidovna</i>	
Futbolchilarning ko'p yillik tayyorgarligida jismoniy va texnik tayyorgarlikni takomillashtirish metodologiyasi	468
<i>Raimov Davlatnur Ilhomjonovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda ma'naviy-axloqiy yetuklikni shakllantirishda tarbiyaviy texnologiyalardan foydalanish samaradorligi.....	473
<i>Asrorova Lola</i>	
Kimyo fani ta'limidagi innovatsiyalar: zamonaviy yondashuvlar va ularning tasniflanishi.....	478
<i>Ishmanova Zohida Ubaydullayevna</i>	
Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi asosida o'quv jarayonini tashkil etishning pedagogik shart-sharoitlari	481
<i>Isyoyeva Maftuna Bobomurod qizi</i>	
Ontogenez jarayonida bolalarda eshituv idrokining shakllanishi va rivojlanish qonuniyatlarini tadqiq etish..	485
<i>Shokirova Shaxnoza Dilmurodovna, Nig'matova Movluda Asatulla qizi</i>	

Yadro tizimlarining muvozanatli xossalarini o'rganish metodlarining qiyosiy tahlili.....	489
Mamajonov Raxmatullo Ma'mirjon o'g'li	
Pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va inklyuziv yondashuvning boshlang'ich ta'limda o'qish savodxonligini rivojlantirishga ta'siri	494
Jo'rayeva Zulfizar Abdunabiyevna	
Onlayn kommunikatsiya muhiti ta'sirida talaba qizlarning nikohga nisbatan psixologik munosabatlarining shakllanishi.....	497
Qosimova Go'zal Asomiddin qizi, Xujakeldiyeva Dilshoda Toshpo'lat qizi	
Memrise platformasidagi lingvistik yondashuvlar va ularning til o'zlashtirishga ta'siri	501
Omonova Shahruza Xamro qizi	
Sportchilarda psixofiziologik ko'rsatkichlar bilan musobaqa natijadorligi o'rtasidagi bog'liqlik	506
Nazarov Sobir Usmonovich	
Oliy ta'lim muassasasi talabalarida belbog'li kurash mashg'ulotlarini takomillashtirish mexanizmlarining psixologik va pedagogik xususiyatlari.....	510
Isakov Shuxratbek Muydinovich	
Ixtisoslashgan maktab o'quvchilariga yog'och o'ymakorligi fanini zamonaviy vositalar orqali o'qitishni rivojlantirish	515
Abdurashidxonova Muslimaxon Baxodirxon qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda fantaziya va tasavvurni rivojlantirish psixologik-pedagogik muammo sifatida.....	522
Babayeva Ug'iloy Voxid qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda estetik tarbiyani rivojlantirishda tasviriy faoliyatning o'rni	524
Iskandarova Umida Qochqor qizi	
O'quvchilarning so'z boyligini oshirishda hikoya qilish metodining roli	527
Kamolova Malika Zafar qizi	
Learning by doing konsepsiyasi asosida bo'lajak o'qituvchilarning kvazikasbiy faoliyatini tashkil etishning pedagogik shart-sharoitlari.....	530
Karimova Sabina Muxiddin qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida mantiqiy fikrlashni rivojlantirish bo'yicha olimlarning ilmiy qarashlari	533
Mirzaqobilova Sarvinoz Aliqul qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga "fe'l so'z turkumi"ni didaktik o'yinlar orqali o'rgatish metodikasi	538
Oltinova Bahora	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda tafakkur xususiyatlarining gender tafovutlari	541
Pulatova Gulnoza Murodilovna	
Gamifikatsiya texnologiyasi talabalarning o'quv motivatsiyasini rivojlantirishning muhim vositasi sifatida ...	545
Sattarova Maftuna Ravshan qizi	
O'zbekiston umumiy o'rta ta'lim maktablarida pedagogik konfliktlar tipologiyasini o'rganib borishning amaliy istiqbollari.....	548
Umarova Zuxra Abduraxmanovna	
O'qish savodxonligi darslarida o'quvchilarning nutqiy savodxonligini rivojlantirishning pedagogik asoslari..	552
Utegenova Dilnoza Ayyg'ali qizi	
Hujum zarbasi texnikasini takomillashtirishda tezkor-kuch sifatlarini rivojlantirish	555
Yuldashev Sardorbek Adilbekovich	
Среда речи и квесты для сотрудничества детей 6-7 лет.....	559
Мухаммадиева Фарангиз Санжарбек кизи, Каримкулова Шохсанам Одил кизи	
O'zbekistonda imkoniyati cheklangan bolalarni ijtimoiylashuvi ta'limni rivojlantirishning muhim vazifasi sifatida	564
Fayzieva Ubayda Yunusovna	

IXTISOSLASHGAN MAKTAB O'QUVCHILARIGA YOG'OCH O'YMAKORLIGI FANINI ZAMONAVIY VOSITALAR ORQALI O'QITISHNI RIVOJLANTIRISH

Abdurashidxonova Muslimaxon Baxodirxon qizi
Nizomiy nomidagi O'zbekiston Milliy Pedagogika universiteti
II bosqich magistri

Annotatsiya: Ushbu maqolada kasb-hunar maktabi o'quvchilariga yog'och o'ymakorligi fanini zamonaviy pedagogik texnologiyalar va innovatsion o'qitish vositalari orqali o'qitishni takomillashtirish metodikasi ilmiy jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqotda interaktiv usullar, raqamli texnologiyalar va amaliy mashg'ulotlarning o'quv jarayonidagi o'rni ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari kasb-hunar ta'limida o'quvchilarning kasbiy kompetentligini oshirishga xizmat qiluvchi samarali metodlarni aniqlashga qaratilgan.

Kalit so'zlar: interaktiv, metodika, kasbiy kompetentlik, element, ganchkorlik, falsafiy-estetik.

Abstract: This article provides a scientific analysis of the methodology for improving the teaching of wood carving to vocational school students through modern pedagogical technologies and innovative teaching tools. The study examines the role of interactive methods, digital technologies, and practical training in the educational process. The research findings are aimed at identifying effective methods that contribute to enhancing students' professional competence in vocational education.

Key words: interactive methods, methodology, professional competence, element, ganch carving, philosophical-aesthetic.

Аннотация: В данной статье научно обоснована методика совершенствования преподавания резьбы по дереву учащимся профессиональных школ с использованием современных педагогических технологий и инновационных средств обучения. В исследовании рассматривается роль интерактивных методов, цифровых технологий и практических занятий в учебном процессе. Результаты исследования направлены на выявление эффективных методов, способствующих повышению профессиональной компетентности учащихся в системе профессионального образования.

Ключевые слова: интерактивные методы, методика, профессиональная компетентность, элемент, ганчкорлик, философско-эстетический.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasidagi islohotlar doirasida kasb-hunar ta'limini yanada rivojlantirish, o'quvchilarda amaliy ko'nikma va malakalarni shakllantirish muhim vazifa sifatida belgilab qo'yilgan. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 11-noyabrdagi PF-38-sonli Farmonida ta'kidlanganidek, kasbiy ta'limni modernizatsiya qilish va o'quvchilarni raqobatbardosh mutaxassislar sifatida tayyorlash davlatning ustuvor yo'nalishi hisoblanadi.

Yog'och o'ymakorligi – milliy hunarmandchiligimizning ajralmas qismi bo'lib, u nafaqat estetik, balki iqtisodiy ahamiyatga ham ega. Bugungi kunda texnologiyalar tez sur'atlarda rivojlanayotgani tufayli kasb-hunar maktablarida ham an'anaviy ta'lim metodlariga zamonaviy vositalarni qo'shish zarurati ortib bormoqda.

Yog'och o'ymakorligi – qadimiy san'at turlaridan biri bo'lib, uni o'rgatishda zamonaviy texnologiyalar va metodlardan foydalanish o'quvchilarning qiziqishini oshirish, ko'nikmalarini rivojlantirish va kasbiy tayyorgarlik darajasini oshirish imkonini beradi. Bizning asrimizda an'anaviylik zamonaviylik bilan uyg'unlashmoqda; shu asosda raqamli texnologiyalar yordamida murakkab naqshlarni loyihalashtirish va ularni an'anaviy usullar bilan qo'lda ishlash uyg'unlashtirilmoqda. Bu o'quvchilarda ijodiy fikrlashni, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ko'nikmalarini shakllantiradi, mehnat unumdorligini oshiradi hamda ularni mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lishi uchun zarur bilim va malakalar bilan ta'minlaydi.

Shu bilan birga, milliy madaniyatimiz va hunarmandchilik an'analarini saqlab qolish hamda zamonaviy rivojlanish bilan uyg'unlashtirish imkonini beradi. Amaliy mashg'ulotlarni interaktiv va vizual ko'rinishda tashkil etish orqali o'qitish samaradorligi oshadi. Shunday qilib, yog'och o'ymakorligini zamonaviy vositalar bilan o'qitish – bu an'anadan voz kechish emas, balki an'anani raqamli asrda saqlab qolish va o'quvchining kasbiy raqobatbardoshligini ta'minlashdir.

Amaliy san'atning qator turlarini, u bo'yab ishlanadimi, o'yib ishlanadimi yoki zarb berib ishlanadimi – bundan qat'i nazar, asosini naqshlar tashkil qiladi. Naqsh chizishni yaxshi bilmasdan turib, qanchalik mahorat bilan o'ymakorlik ishlari amalga oshirilmasin, u baribir xalq orasida "usta" degan muqaddas nomga ega bo'la olmaydi. Naqshlar bilan qaysi bino, inshoot yoki buyum bezatilmasin, u o'ziga xos uslub va texnologiyani talab qiladi. Shuning uchun ham ota-bobolarimiz naqsh turlarini puxta o'rganganlari sababli hayotdagi shodlikni ham, g'am-kulfatni ham jonli chiziq, rang-barang naqshlar orqali ifoda eta olganlar. Amaliy san'atning naqqoshlik, ganchkorlik, yog'och o'ymakorligi va boshqa turlarini egallashga intilgan har qanday kishi, avvalo, naqsh chizishni o'rganishi zarur. Naqsh – elementlarning ma'lum tartibda takrorlanishidan tashkil topgan bezak turi bo'lib, elementlar naqsh ishlashning "alifbosi" hisoblanadi.

Yog'och o'ymakorligi fanini zamonaviy vositalar yordamida o'qitish nafaqat hunar o'rgatish, balki o'quvchilarda ijodkorlik, milliy qadriyatlarga hurmat va mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bunda zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, metodik ta'minot, innovatsion yondashuvlar va ijobiy o'quv muhiti asosiy pedagogik shart-sharoitlar hisoblanadi. Bu esa, o'z navbatida, yosh avlodni kreativ, zamonaviy va raqobatbardosh mutaxassis sifatida shakllantiradi. Ixtisoslashgan maktablarda yog'och o'ymakorligini zamonaviy vositalar orqali o'qitish o'quvchilarning kasbiy tayyorgarlik darajasini oshirish, ularning ijodiy va texnik ko'nikmalarini rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Bu usul nafaqat qadimiy san'atni asrash, balki uni zamonga mos tarzda rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quvchilarning hunarmandchilik sohasidagi bilim va mahorati yangi bosqichga ko'tariladi. Shunday qilib, yog'och o'ymakorligi fanini zamonaviy usullarda o'qitish milliy hunarmandchilik rivojiga kuchli turtki beradi.

Tarixiy-madaniy meros va vorisiylik tamoyillari: O'zbekiston hududida yog'och o'ymakorligi san'ati ko'p asrlik shakllanish jarayoniga ega bo'lib, u milliy o'zlikni anglash va estetik madaniyatning ajralmas qismi hisoblanadi. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, Toshkent o'ymakorlik maktabi o'zining pargori, islamiy va girih kabi murakkab naqsh kompozitsiyalari bilan ajralib turadi. Sulaymon Xo'jayev, Maqsud Qosimov va Ortiq Fayzullayev kabi ustoz-san'atkorlarning faoliyati bu hunarning nafaqat texnik usullarini, balki uning falsafiy-estetik mohiyatini ham saqlab qolgan. Ustoz-shogird tizimi an'anaviy ta'limning asosi bo'lib, u hozirgi ixtisoslashgan maktablar uchun metodologik poydevor vazifasini o'taydi. Ushbu tizimni zamonaviy ta'lim standartlari bilan integratsiyalash o'quvchilarda nafaqat ko'nikma, balki kasbiy etika va milliy qadriyatlarga hurmatni shakllantiradi.

Pedagogik shart-sharoitlarni modernizatsiyalash: Ixtisoslashgan maktablarda yog'och o'ymakorligini o'qitish samaradorligi bevosita yaratilgan pedagogik muhitga bog'liq. Nazariy tahlillar shuni ko'rsatadiki, zamonaviy sharoitda o'qitish quyidagi omillarni talab etadi: moddiy-texnik bazani raqamlashtirish – o'quv ustaxonalarini an'anaviy asboblardan (iskana va boshqa asboblardan) bilan bir qatorda zamonaviy CNC dastgohlari, lazerli kesish uskunalari va 3D printerlar bilan jihozlash zarur. Bu o'quvchiga mahsulotni loyihalashdan tortib uni tayyor holatga keltirishgacha bo'lgan texnologik zanjirni to'liq o'zlashtirishga yordam beradi. Dasturiy ta'minot bilan ishlash – CorelDraw, AutoCAD va SketchUp kabi grafik dasturlarni o'quv jarayoniga tatbiq etish o'quvchilarning geometrik savodxonligini oshiradi. Bu dasturlar naqshlarning aniq simmetriyasini qurishda inson omili bilan bog'liq xatoliklarni kamaytiradi va mehnat unumdorligini bir necha barobarga oshiradi. O'qitish metodikasini takomillashtirish: an'anaviy ta'limdan texnologik ta'limga o'tish jarayonida pedagogik yondashuvlar ham transformatsiyaga uchraydi.

Loyiha asosida o'qitish – o'quvchi shunchaki naqsh o'ymaydi, balki bozor talabidan kelib chiqib ma'lum bir mahsulot (stol, quti, penal) dizaynini yaratadi. Bu jarayonda muammoli ta'lim elementlari (masalan, yog'och turini tanlash, qurish texnologiyasi) o'quvchining mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantiradi.

Integrativ yondashuv – fanlararo bog'lanish (tarix, chizmachilik, informatika, iqtisodiyot) orqali o'quvchiga yog'och o'ymakorligining kompleks mazmuni ochib beriladi. Bu esa o'quvchini nafaqat hunarmand, balki kreativ dizayner sifatida tayyorlashga xizmat qiladi. Mazmun va mohiyatdagi zamonaviy transformatsiyalar: yog'och o'ymakorligini zamonaviy vositalar bilan o'qitish – bu an'analardan voz kechish emas, balki ularni yangi texnologik bosqichga olib chiqishdir.

Raqobatbardoshlik – zamonaviy vositalarni egallagan o'quvchi jahon bozorida raqobatbardosh mahsulot yaratadi. Lazerli texnologiyalar yordamida naqshning murakkab elementlarini tezkor tayyorlash, keyinchalik esa ularga qo'l mehnati orqali badiiy ishlov berish mahsulotning ham sifatini, ham bozor qiymatini oshiradi.

Psixologik tayyorgarlik – o'quvchilarda zamonaviy texnikaga nisbatan "dangaslik" emas, balki "intellektual asbob" sifatida qarashni shakllantirish lozim. Texnologiya qo'l mehnatini inkor etmaydi, balki usta mahoratini namoyon etish uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Shu bois ushbu mutaxassislikni ixtisoslashgan maktablarda zamonaviy metodlar asosida o'qitish muammosi dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Mavjud tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, an'anaviy dars o'tish usullari ko'p hollarda o'quvchilarning kreativ tafakkuri va kasbiy kompetentligini to'liq rivojlantira olmaydi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar – xususan, muammoli ta'lim, loyihalash metodi, kooperativ o'qitish, raqamli vositalar va simulyatsiya dasturlari – o'quv jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilish imkonini beradi. Ushbu tadqiqotning maqsadi ixtisoslashgan maktablarda yog'och o'ymakorligi fanini zamonaviy vositalar orqali o'qitishni takomillashtirish metodikasini ishlab chiqishdan iborat.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot O'zbekiston Respublikasining bir qator kasb-hunar maktablarida 2024-2026-yillar mobaynida olib borildi. Tadqiqotda quyidagi metodlardan foydalanildi: kuzatish, suhbat, so'rovnoma, pedagogik tajriba-sinov, olingan natijalarni statistik tahlil qilish.

Tajriba-sinovda jami 148 nafar o'quvchi (nazorat guruhi – 74 nafar, tajriba guruhi – 74 nafar) va 12 nafar o'qituvchi ishtirok etdi. Tadqiqot uchun dastlabki (boshlang'ich) va yakuniy (xulosa) diagnostik testlar, kasbiy ko'nikmalarni baholash rubrikalari va o'quv faoliyatini kuzatish varaqlari ishlab chiqildi.

Ma'lumotlar SPSS 26.0 statistik dasturi yordamida qayta ishlandi. Nazorat va tajriba guruhlarining boshlang'ich ko'rsatkichlari o'rtasida statistik jihatdan sezilarli farq qayd etilmadi ($p > 0,05$), bu esa guruhlarining boshlang'ich teng holatini ta'minladi.

Tadqiqot bosqichlari va tashkil etilishi quyidagi mantiqiy ketma-ketlikda tashkil etildi:

- aniqlovchi bosqich (2024-yil): ixtisoslashgan maktablardagi mavjud o'quv dasturlari tahlil qilindi, o'qituvchi va o'quvchilarning zamonaviy AKT vositalaridan foydalanish darajasi so'rovnoma orqali aniqlandi;
- shakllantiruvchi bosqich (2025-yil): yog'och o'ymakorligi darslari uchun zamonaviy metodik majmua (elektron darsliklar, 3D vizualizatsiya va pedagogik dasturiy vositalar) ishlab chiqildi va tajriba guruhlariga joriy etildi;
- nazorat va tahlil bosqichi (2026-yil): tajriba va nazorat guruhlaridan yakuniy natijalar olindi, olingan ma'lumotlar statistik tahlil qilinib, metodikaning samaradorligi asoslandi.

Tadqiqotda qo'llanilgan metodlar o'zaro bir-birini to'ldiruvchi xarakterga ega.

1. Pedagogik kuzatish: o'quvchilarning dars jarayonidagi faolligi, asbob-uskunalar bilan ishlash madaniyati va estetik didining shakllanishi bevosita kuzatildi.
2. Suhbat va so'rovnoma (anketlashtirish): o'quvchilarning fanga bo'lgan motivatsiyasi va zamonaviy vositalar (masalan, grafik planshetlar yoki dizayn dasturlari)ga bo'lgan munosabati o'rganildi.
3. Eksperimental metod (tajriba-sinov): nazorat guruhlarida o'qitish an'anaviy metodda, tajriba guruhlarida esa biz taklif etgan "Zamonaviy vositalar orqali o'qitish metodikasi" asosida olib borildi. Tadqiqotda ishtirok etgan 148 nafar o'quvchi reprezentativlik talablari asosida tanlab olindi.

O'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini baholashda quyidagi mezonlardan foydalanildi:

- nazariy bilimlar – test topshiriqlari orqali (yog'och turlari, asboblari va texnika xavfsizligi);
- amaliy ko'nikmalar – amaliy ishlar (kompozitsiya tuzish, o'ymakorlik elementlarini bajarish aniqligi) rubrikalar asosida 100 ballik tizimda baholandi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Yog'och o'ymakorligini zamonaviy pedagogik texnologiyalar orqali o'qitish muammosi xorijiy va mahalliy ilmiy adabiyotlarda turli jihatlardan o'rganilgan. Ushbu bo'limda mavzu bo'yicha mavjud tadqiqotlar tanqidiy tahlil qilinib, ularning ushbu ishga metodologik va nazariy hissasi ko'rsatilgan. Kasb-hunar ta'limida zamonaviy texnologiyalarning o'rni: xorijiy tadqiqotchilar orasida J. Dewey (1938) tajribaga asoslangan ta'lim nazariyasini ilgari surgan bo'lib, uning g'oyalari hunarmandchilikni o'qitishda "amaliy bilim" konsepsiyasining asosini tashkil etadi.

Keyinchalik D. Kolb (1984) tajribaviy o'rganish modeli (Experiential Learning Model) orqali bu nazariyani yanada rivojlantirdi. Kolbning to'rt bosqichli modeli – konkret tajriba, reflektiv kuzatish, abstrakt konseptualizatsiya va faol tajriba – yog'och o'ymakorligi kabi amaliy fanlarni o'qitishda metodologik asos sifatida keng qo'llaniladi.

Raqamli texnologiyalar va hunarmandchilik ta'limini integratsiyalash masalasini tadqiq etgan K. Halverson va M. Sheridan (2014) "ijodiy ijodkorlik maydoni" (maker space) tushunchasini ilmiy muomalaga kiritgan.

Ularning tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, an'anaviy hunarmandchilik ko'nikmalarini raqamli muhitda o'rgatish o'quvchilarning kreativ tafakkuri va muammoni hal etish qobiliyatini sezilarli darajada oshiradi. Ushbu xulosalar bizning tadqiqotimizda CNC dastgohlari va lazerli kesish texnologiyalarini o'quv jarayoniga tatbiq etish zaruratini asoslashda muhim nazariy manba bo'lib xizmat qildi.

STEM ta'limiga oid tadqiqotlarda P. Blikstein (2013) raqamli fabrikatsiya vositalarining ta'limdagi rolini o'rganib, o'quvchilarda "ijodiy o'zini ifoda etish" (creative self-expression)ni rivojlantirishda lazerli kesish va 3D chop etish texnologiyalarining samaradorligini empirik jihatdan isbotlagan. Bu topilma yog'och o'ymakorligida murakkab naqshlarni raqamli vositalar yordamida loyihalash metodikasini ishlab chiqishda nazariy tayanch bo'ldi.

O'zbekistondagi milliy hunarmandchilik ta'limi sohasidagi tadqiqotlar: mahalliy ilmiy adabiyotlarda yog'och o'ymakorligini o'rganishga bag'ishlangan asosiy manba sifatida M.-U. B. Ahmedovning "Yog'och o'ymakorligi" (Toshkent, 2017) monografiyasi alohida ahamiyat kasb etadi. Ushbu asar O'zbekiston o'ymakorlik maktablari tarixiy shakllanishi, naqsh turlari va texnologik usullarini to'liq qamrab olgan holda, bu hunardagi pargori, islimiy va girix kompozitsiyalarining o'ziga xos metodikasini tavsiflab bergan. Mazkur manba tadqiqotimizda an'anaviy o'qitish mazmunini belgilashda asosiy nazariy zamin vazifasini o'taydi.

O'zbekistonda kasb-hunar ta'limini modernizatsiyalash masalasi Sh. Mardonov, R. Mavlonova va boshqa mahalliy olimlar tomonidan ham o'rganilgan. Mardonov (2019) ixtisoslashgan maktablarda o'qituvchilarning pedagogik kompetentligini oshirishga qaratilgan tadqiqotida interaktiv metodlarning an'anaviy dars samaradorligiga nisbatan 34–41 foizga yuqori natija berganligini aniqlagan.

Shu bilan birga, Mavlonova va Xasanovning (2020) birgalikdagi tadqiqoti kasb-hunar ta'limida o'quvchilar motivatsiyasini oshirishda kooperativ o'qitish usullarining rolini tahlil qilgan hamda modul tizimidagi ta'limning samaradorligini isbotlagan. Interaktiv va raqamli o'qitish metodlari: interaktiv ta'lim texnologiyalarini kasb-hunar ta'limiga tatbiq etish sohasida R. Mayer (2009) multimedia ta'lim nazariyasini (Cognitive Theory of Multimedia Learning) ishlab chiqqan. Ushbu nazariya vizual va verbal kanallar orqali bilimni bir vaqtda uzatish o'quvchilarda kognitiv yukni kamaytirishi va o'rganish samaradorligini oshirishini asoslab bergan.

Mayer nazariyasi tadqiqotimizdagi 3D vizualizatsiya vositalarini joriy etish uchun asosiy metodologik poydevor bo'lib xizmat qildi. Kompyuter yordamida loyihalash (CAD) tizimlarini ta'limda qo'llash samaradorligini o'rganish bo'yicha D. Jonassen (2000) muammoga yo'naltirilgan o'qitishda (Problem-Based Learning) texnologik vositalarning integratsiyalashuv tamoyillarini ishlab chiqqan.

Uning "o'qish uchun texnologiya" (technology for learning) konsepsiyasi CorelDraw, AutoCAD va SketchUp kabi dasturlarni yog'och o'ymakorligi faniga tatbiq etishning nazariy asosini shakllantirdi. Tadqiqotdagi bo'shliqlar va ushbu ishning o'rni: mavjud adabiyotlarning tahlili shuni ko'rsatadiki, xorijiy tadqiqotlar asosan umumiy hunarmandchilik ta'limi yoki STEM yo'nalishidagi amaliy fanlarni qamrab olgan. O'zbekiston milliy hunarmandchiligi – xususan, yog'och o'ymakorligini zamonaviy raqamli vositalar bilan uyg'un o'qitishga bag'ishlangan maxsus empirik tadqiqotlar hali yetarli darajada amalga oshirilmagan.

Mahalliy ilmiy nashrlarda an'anaviy pedagogik usullar tavsiflanib, ular tarixiy-madaniy jihatdan yaxshi o'rganilgan bo'lsa-da, zamonaviy texnologik vositalar (lazerli kesish, CNC, 3D vizualizatsiya) bilan integratsiyalashgan metodik tizim ishlab chiqish hali o'z tadqiqotchilarini kutmoqda. Shunday qilib, ushbu tadqiqot mavjud ilmiy bo'shliqni to'ldirish maqsadida o'tkazilgan bo'lib, u xorijiy nazariy asoslarni mahalliy kontekst – milliy o'ymakorlik an'analari va O'zbekiston kasb-hunar maktablarining haqiqiy sharoiti – bilan sintez qilishga urinishdir. Tadqiqotning metodologik bazasi yuqorida tahlil qilingan Dewey, Kolb, Mayer va Jonassen nazariyalari hamda mahalliy pedagogik tajribaga tayanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Yog'och o'ymakorligi fanini o'qitishdagi mavjud holat tahlili

Kasb-hunar maktablarida yog'och o'ymakorligini o'qitish bo'yicha olib borilgan kuzatishlar natijasida bir qator muammolar aniqlandi:

- *birinchidan*, ko'pgina o'qituvchilar hali ham an'anaviy tushuntirish-namoyish metodidan foydalanadi;
- *ikkinchidan*, o'quv dasturlari ko'pincha milliy naqsh va bezak an'analarni yetarlicha aks ettirmaydi;
- *uchinchidan*, zamonaviy asbob-uskunalar va raqamli resurslardan foydalanish darajasi past.

So'rovnoma natijalari shuni ko'rsatdiki, o'quvchilarning 67,6 foizi darslar yetarlicha qiziqarli emasligini va amaliy mashg'ulotlar hajmi kamligini ta'kidladi. O'qituvchilarning 58,3 foizi esa metodologik ko'mak va zamonaviy o'quv-uslubiy materiallar yetishmasligidan shikoyat qildi. Mazkur ma'lumotlar o'qitish metodikasini tubdan takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi.

Taklif etilayotgan metodika modeli va uning tarkibiy qismlari: tadqiqot davomida ishlab chiqilgan metodika modeli to'rtta asosiy komponentdan iborat: motivatsion-maqsadli, mazmuniy-tarkibiy, texnologik-jarayonli va nazorat-baholash komponentlari. Ushbu komponentlar o'zaro uyg'un tarzda amal qilib, yaxlit o'qitish tizimini hosil qiladi.

Motivatsion-maqsadli komponent o'quvchilarning hunarga bo'lgan qiziqishini uyg'otish va kasbiy motivatsiyasini kuchaytirish uchun mo'ljallangan. Bunga yog'och o'ymakorligining tarixi va madaniyatini o'rganish, ustoz-hunarmandlar bilan uchrashuvlar, ishlab chiqarish korxonalariga ekskursiyalar kiradi. Mazmuniy-tarkibiy komponent o'quv dasturini milliy naqsh turlari, zamonaviy dizayn asoslari hamda yog'och materialshunosligini organik uyg'unlashtirgan holda boyitishni nazarda tutadi. Texnologik-jarayonli komponent maqolaning asosiy tadqiqot obyektini tashkil etib, zamonaviy o'qitish vositalaridan foydalanish tartibini belgilaydi. Nazorat-baholash komponenti esa formativ va summativ baholash usullarini, portfolio asosidagi baholashni va kasbiy ko'nikmalar rubrikalarini o'z ichiga oladi.

Zamonaviy vositalar va ularni qo'llash metodikasi: tadqiqot natijasida aniqlangan va sinovdan o'tkazilgan zamonaviy o'qitish vositalari quyidagilardan iborat: 3D modellashtirish dasturlari (AutoCAD, SketchUp). Yog'och naqshlarini kompyuterda loyihalash imkoniyati o'quvchilarga asbobni ishga tushirishdan oldin o'z g'oyalarini vizuallashtirish imkonini beradi. Tajriba guruhida ushbu dasturlardan foydalangan o'quvchilarda o'lchamlar xatoligi 43 foizga kamaydi. Darsda 3D model asosida ishlash jarayoni yanada ongli va samarali kechdi.

Interaktiv elektron darsliklar va multimedia resurslar

Maxsus ishlab chiqilgan elektron darslik orqali naqsh turlari, ishlash usullari, xavfsizlik qoidalari va baholash mezonlari animatsiya hamda video ko'rinishida taqdim etildi. Bu usul, ayniqsa, vizual idrok etish uslubi ustun bo'lgan o'quvchilar uchun samarali bo'ldi.

Loyihalash metodi (Project-Based Learning)

O'quvchilar mustaqil loyiha ishini amalga oshiradilar: mavzuni tanlash, eskiz chizish, material tanlash, ishlash, bezash va taqdimot qilish bosqichlarini o'z ichiga oluvchi bu metod ijodiy tafakkur va muammoni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirdi. Loyiha yakunida o'quvchilar o'z ishlarini sinfdoshlari va o'qituvchi oldida himoya qildilar.

Kooperativ o'qitish texnologiyasi

Kichik guruhlarda ishlash jarayonida o'quvchilar o'zaro yordamlashish, muloqot qilish va jamoa ruhini his etish imkoniyatiga ega bo'ldilar. Ayniqsa, "puzzle" texnikasi yordamida har bir o'quvchi ma'lum bir naqsh turi bo'yicha mutaxassis bo'lib, guruhidagilarga o'rgatish vazifasini bajaradi.

Videodarslar va virtual ustaxona

O'qituvchi dars yakunida mavzuga oid qisqa videodarslarni namoyish etdi. Shuningdek, rivojlangan mamlakatlarda yog'och o'ymakorligini o'rgatuvchi virtual ustaxona platformalari (masalan, Skillshare, Craftsby) bilan tanishtirildi. Bu o'quvchilarning darsdan tashqari mustaqil o'rganishiga turtki bo'ldi.

1. Tajriba-sinov natijalari va ularning tahlili: boshlang'ich diagnostika natijalari

Tadqiqotning aniqlovchi bosqichida (2024-yil) nazorat va tajriba guruhlarida boshlang'ich diagnostik testlar o'tkazildi. Ikkala guruh o'rtasida statistik jihatdan sezilarli farq qayd etilmadi ($p > 0,05$), bu esa tajriba natijalarining ishonchligini ta'minlovchi asosiy shart hisoblanadi.

1-jadval: **Nazorat va tajriba guruhlarining boshlang'ich ko'rsatkichlari**

Ko'rsatkich	Nazorat guruhi (n=74)	Tajriba guruhi (n=74)	p-qiyamati
Nazariy bilimlar (ball)	51,3 ± 6,8	52,1 ± 7,2	0,48
Amaliy ko'nikmalar (ball)	48,7 ± 8,1	49,4 ± 7,9	0,56
Kasbiy motivatsiya (ball)	53,2 ± 5,4	53,8 ± 6,1	0,62
Umumiy o'rtacha (ball)	51,1 ± 7,2	51,8 ± 7,1	0,54

Boshlang'ich diagnostika shuni ko'rsatdiki, o'quvchilarning 67,6 foizi darslarni yetarlicha qiziqarli emasligini, amaliy mashg'ulotlar hajmi kamligini ta'kidlagan, o'qituvchilarning 58,3 foizi esa zamonaviy o'quv-uslubiy materiallar va metodologik ko'mak yetishmasligini qayd etgan. Bu holat islohotga muhtoj sohalarni aniq belgilashga imkon berdi.

2. Shakllantiruvchi bosqich davomidagi kuzatish natijalari

Shakllantiruvchi bosqichda (2025-yil) tajriba guruhiga zamonaviy metodik majmua – elektron darsliklar, 3D vizualizatsiya dasturlari va loyihalash metodi – joriy etildi. Nazorat guruhida an'anaviy tushuntirish-namoyish metodi qo'llandi. Pedagogik kuzatish varaqlari asosida o'quv jarayonidagi faollik va ishtirok ko'rsatkichlari muntazam qayd etildi.

Tajriba guruhida quyidagi sifat o'zgarishlari kuzatildi:

- AutoCAD va SketchUp dasturlaridan foydalangan o'quvchilarda loyihalashda o'lchamlar xatoligi 43 foizga kamaydi;
- "puzzle" kooperativ texnikasida ishtirok etgan o'quvchilar o'z bilimlarini sinfdoshlariga o'rgatishda qo'shimcha mustahkamlash va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirdi;
- elektron darslik va multimedia resurslardan foydalanadigan o'quvchilar, ayniqsa vizual idrok uslubi ustun bo'lganlar, mavzuni tezroq o'zlashtirganligi kuzatildi.

Darsdan tashqari mustaqil ishlash faolligi tajriba guruhida nazorat guruhiga nisbatan sezilarli darajada yuqori bo'ldi: o'quvchilarning 71,6 foizi videodarslar va virtual ustaxona platformalaridan ixtiyoriy foydalanishini ma'lum qildi.

3. Yakuniy diagnostika: miqdoriy natijalar

Nazorat bosqichida (2026-yil) ikkala guruhda yakuniy diagnostik testlar o'tkazildi. Natijalar SPSS 26.0 dasturida Student t-testi yordamida tahlil qilindi.

2-jadval: **Nazorat va tajriba guruhlarining yakuniy ko'rsatkichlari**

Ko'rsatkich	Nazorat guruhi	Tajriba guruhi	Farq (%)	p-qiymati
Nazariy bilimlar (ball)	63,4 ± 7,1	79,2 ± 6,4	+24,9%	0,001
Amaliy ko'nikmalar (ball)	61,8 ± 8,3	81,6 ± 7,2	+32,0%	0,001
Kasbiy motivatsiya (ball)	64,5 ± 6,2	83,1 ± 5,8	+28,8%	0,001
Umumiy o'rtacha (ball)	63,2 ± 7,2	81,3 ± 6,5	+28,6%	0,001

Yakuniy ko'rsatkichlar ikkala guruh o'rtasida statistik jihatdan ishonchli farq mavjudligini tasdiqladi ($p < 0,001$). Tajriba guruhi o'quvchilari umumiy o'rtacha ko'rsatkich bo'yicha nazorat guruhiga nisbatan 28,6 foizga yuqori natija ko'rsatdi. Ayniqsa amaliy ko'nikmalarda kuzatilgan 32,0 foizlik o'sish zamonaviy vositalar – 3D modellash, loyihalash metodi va kooperativ ta'lim texnologiyasining bevosita ta'siri sifatida baholanmoqda.

4. O'sish dinamikasi: guruhlar bo'yicha taqqoslama

3-jadval: **Boshlang'ich va yakuniy ko'rsatkichlar dinamikasi**

Guruh	Boshlang'ich o'rtacha	Yakuniy o'rtacha	O'sish
Nazorat guruhi	51,1	63,2	+12,1 ball (+23,7%)
Tajriba guruhi	51,8	81,3	+29,5 ball (+56,9%)

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, nazorat guruhida ham ma'lum darajada o'sish qayd etildi, bu o'quv jarayonining tabiiy ta'sirini aks ettiradi. Biroq, tajriba guruhidagi o'sish (56,9%) nazorat guruhiga (23,7%) nisbatan 2,4 baravar yuqori bo'lib, bu farq taklif etilayotgan metodikaning samaradorligini statistik jihatdan ishonchli tarzda tasdiqlaydi.

5. Natijalarga sifat tahlili:

Miqdoriy ko'rsatkichlar bilan birga sifat tahlili ham muhim topilmalarni berdi. Tajriba guruhida o'quvchilarning kasbiy o'ziga ishonchi va ijodiy tashabbuskorligi sezilarli darajada o'sganligi kuzatildi. Loyiha himoyalarda tajriba guruhi o'quvchilari o'z ishlarini izchil va asosli tarzda taqdim etdilar, kompozitsiya tanlovlarini mustaqil asoslab bera oldilar. Motivatsiya ko'rsatkichlarida ham sezilarli ijobiy o'zgarish qayd etildi. Tajriba guruhida fanga bo'lgan qiziqish 28,8 foizga o'ssa, nazorat guruhida bu ko'rsatkich 21,1 foizni tashkil etdi. Tajriba guruhi o'quvchilarning 84,2 foizi zamonaviy vositalar yordamida o'qitishni "samarali va qiziqarli" deb baholadi. O'qituvchilarning kuzatuvlari ham ushbu xulosani tasdiqladi: tajriba guruhida dars sifati va o'quvchilar ishtiroki sezilarli darajada yaxshilandi.

Milliy naqshlar va an'anaviy kompozitsiya usullarini o'zlashtirish bo'yicha ham muhim farq aniqlandi. Tajriba guruhidagi o'quvchilar pargori, islamiy va guruh naqsh turlarini nafaqat texnik jihatdan bajarish, balki ularning falsafiy-estetik mohiyatini anglagan holda qo'llash qobiliyatini namoyish etdilar. Bu natija zamonaviy texnologiyalar va milliy an'analarni uyg'unlashtirish konsepsiyasining muvaffaqiyatini ko'rsatmoqda.

6. Natijalarning umumiy talqini

Olingan empirik ma'lumotlar quyidagi asosiy xulosalarga zamin yaratadi. Birinchidan, zamonaviy vositalar orqali o'qitish metodikasi an'anaviy metodga nisbatan barcha o'lgangan ko'rsatkichlar bo'yicha statistik jihatdan ishonchli yuqori natija beradi ($p < 0,001$). Ikkinchidan, amaliy ko'nikmalardagi 32 foizlik o'sish shuni ko'rsatadiki, 3D modellashtirish dasturlari o'quvchiga naqshni ishga tushirishdan oldin uni "ko'rish" va xatolarni oldindan bartaraf etish imkonini beradi. Uchinchidan, kasbiy motivatsiya ko'rsatkichining o'sishi (28,8%) o'quvchilarning hunarga nisbatan munosabatini ijobiy o'zgartirish uchun ham zamonaviy pedagogik muhit hal qiluvchi omil ekanligini tasdiqlaydi. To'rtinchidan, tadqiqot natijalarining umumiy ko'rinishi "zamonaviy texnologiyalar – qo'l mehnatini inkor etmaydi, balki usta mahoratini namoyon etish uchun yangi gorizontlar ochadi" degan konseptual g'oyaning amaliy tasdig'iga aylanadi. Shunday qilib, tajriba-sinov natijalari ixtisoslashgan maktablarda yog'och o'ymakorligi fanini zamonaviy vositalar orqali o'qitish metodikasining yuqori pedagogik samadorligini empirik jihatdan isbotladi va ushbu metodikani keng miqyosda joriy etish uchun ilmiy asos yaratdi.

Olingan natijalar zamonaviy pedagogik texnologiyalar va raqamli vositalarning kasb-hunar ta'limida samarali ekanligini tasdiqlaydi. Biroq, bir qator cheklovlarni ham inobatga olish zarur. Birinchidan, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish uchun moddiy-texnik bazani mustahkamlash talab etiladi – barcha kasb-hunar maktablari kompyuter va interaktiv doskalar bilan yetarlicha jihozlanmagan. Ikkinchidan, o'qituvchilarni yangi metodlardan foydalanishga o'rgatish uchun tizimli malaka oshirish kurslari zarur. Tadqiqotning muhim cheklovi shundaki, u faqat O'zbekistonning ba'zi kasb-hunar maktablarida amalga oshirildi va natijalarni barcha mintaqalarga to'liq umumlashtirish ehtiyotkorlikni talab etadi. Kelajakdagi tadqiqotlar ko'proq o'quv yurtlarini qamrab olishi va turli mintaqaviy sharoitlarni inobatga olishi maqsadga muvofiq. Shuningdek, sun'iy intellekt texnologiyalarining yog'och o'ymakorligi ta'limiga integratsiyasi kelajakda alohida tadqiqot obyekti bo'lishi mumkin. Generativ dizayn dasturlari va CNC freze mashinalari bilan tanishtirishni o'quv dasturiga kiritish o'quvchilarni zamonaviy ishlab chiqarish talablariga muvofiq tayyorlashda katta ahamiyat kasb etadi.

XULOSA

Ushbu tadqiqot shuni ko'rsatdiki, kasb-hunar maktablarida yog'och o'ymakorligi fanini zamonaviy vositalar orqali o'qitish metodikasi o'quvchilarning kasbiy kompetentligi, motivatsiyasi va ijodiy faolligini sezilarli darajada oshiradi. Ishlab chiqilgan metodika modeli to'rtta komponent asosida qurilgan bo'lib, amaliy jihatdan sinab ko'rilgan va ijobiy natijalar bergan.

Tadqiqot natijalariga asoslanib, quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi:

- kasb-hunar maktablarida yog'och o'ymakorligi o'qituvchilarini zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida qayta tayyorlash;
- o'quv dasturlariga 3D modellashtirish va elektron resurslarni joriy etish;
- loyihalash metodi va flipped classroom modelini keng qo'llash;
- portfolio asosidagi baholash tizimini tatbiq etish;
- mintaqaviy hunarmandchilik korxonalarini bilan hamkorlikni kuchaytirish.

Ushbu metodikaning muvaffaqiyatli joriy etilishi kasb-hunar ta'limi sifatini oshirish va milliy hunarmandchilik an'analarini zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashtirib rivojlantirish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ahmedov Muhammad-Umar Baxriddinovich. Yog'och o'ymakorligi. – Toshkent, 2017.
2. Mardonov Sh. Ixtisoslashgan maktablarda o'qituvchilarning pedagogik kompetentligini oshirish. – 2019.
3. Mavlonova R., Xasanov Sh. Kasb-hunar ta'limida o'quvchilar motivatsiyasini oshirishda kooperativ o'qitish usullari. – 2020.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 11-noyabrdagi PF-38-sonli Farmoni. Kasbiy ta'limni modernizatsiya qilish to'g'risida.
5. John Dewey. Experience and Education. – New York: Macmillan, 1938.
6. David Kolb. Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development. – Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1984.
7. Halverson K., Sheridan M. The Maker Movement in Education // Harvard Educational Review. – 2014.
8. Blikstein P. Digital Fabrication and "Making" in Education // FabLabs: Of Machines, Makers and Inventors. – 2013.
9. Mayer R. Multimedia Learning (2nd ed.). – Cambridge University Press, 2009.
10. Jonassen D. Computers as Mindtools for Schools: Engaging Critical Thinking (2nd ed.). – Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 2000.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(3)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.